

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Žďár nad Sázavou

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Žďár nad Sázavou leží v severovýchodní části kraje Vysočina a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 48 obcí (což je velikost přibližně odpovídající průměru kraje);
- v dotčeném území žije celkem 43.177 obyvatel (5. největší počet v kraji), z toho 21.845 v jádrovém městě;
- SO je 2. nejhustěji osídlený obvod kraje (93 km²);
- rozlohou přes 464 km² odpovídá přibližně průměru kraje.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v kraji Vysočina

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Žďár nad Sázavou	48	43177	21845	464
Jihlava	79	99419	50598	922
Náměšť nad Oslavou	27	13450	4970	211
Pacov	24	9759	4903	235
Telč	45	13259	5576	291
Pelhřimov	71	45231	16269	827
Moravské Budějovice	47	23732	7580	414
Bystřice nad Pernštejnem	39	20172	8485	348
Nové Město na Moravě	30	19429	10200	293
Chotěboř	31	22338	9506	329
Světlá nad Sázavou	32	20134	6779	290
Velké Meziříčí	57	35868	11749	473
Humpolec	25	17421	10917	228
Havlíčkův Brod	56	52167	23483	632
Třebíč	93	75651	37324	838
Průměr za kraj	47	34080	----	453

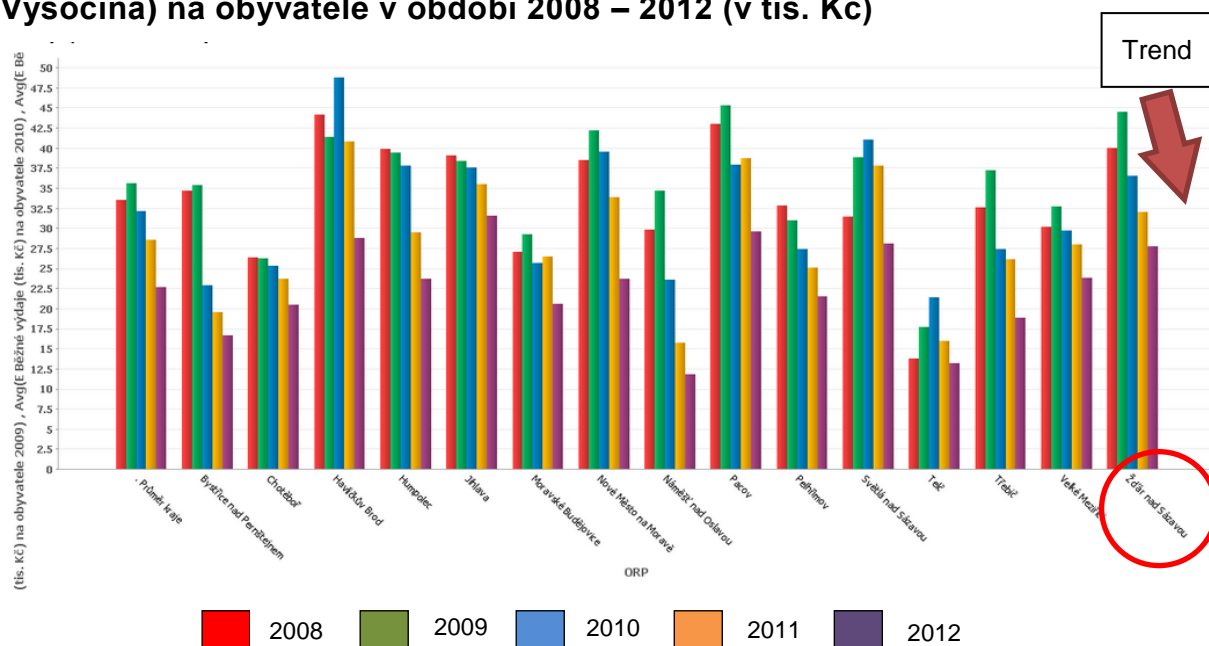
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání:

- s ostatními SO ORP kraje Vysočina
- a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO - měřeno počtem obcí SO ve správním obvodu 47 až 49 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Písek, Beroun, Kladno, Vlašim, Moravské Budějovice, Uherské Hradiště).

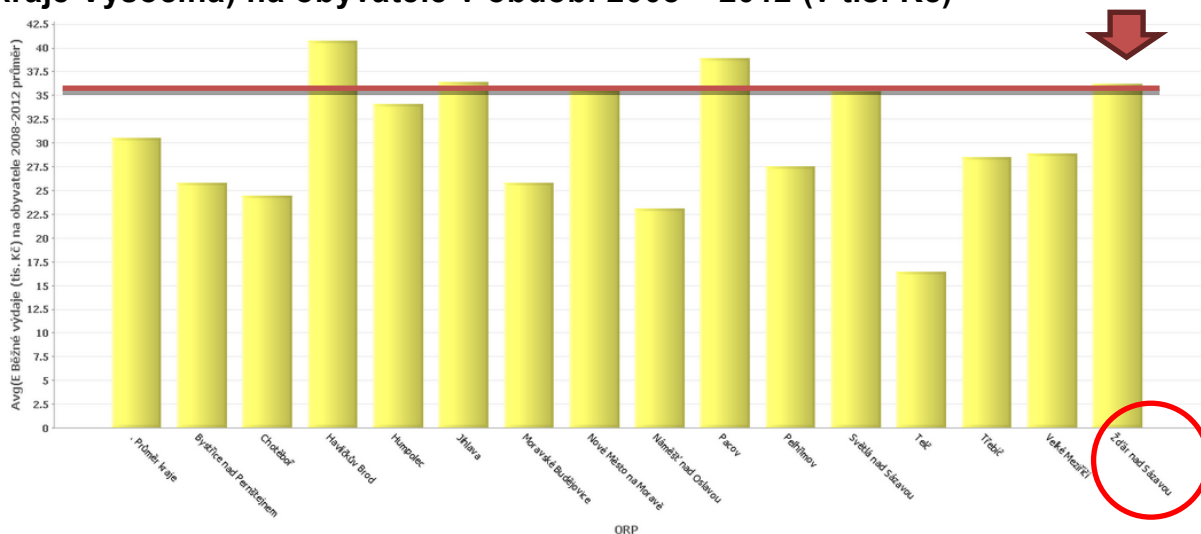
2. Ekonomická výkonnost

Z pohledu ekonomické výkonnosti je zajímavé se blíže podívat na **porovnání běžných výdajů na obyvatele**. U SO ORP Žďár nad Sázavou je od roku 2008 patrný výrazný sestupný trend výše nákladů na běžný provoz, a to z hodnoty ca 45 tis. Kč/obyv. v roce 2008 na hodnotu 27,74 tis. Kč/obyv. v roce 2012. I přes významný pokles hodnot se obvod řadí mezi trojici obvodů s nejvyššími průměrnými výdaji v kraji (průměr SO ORP Žďár nad Sázavou ve výši ca 37 tis. Kč/obyv.). Viz obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

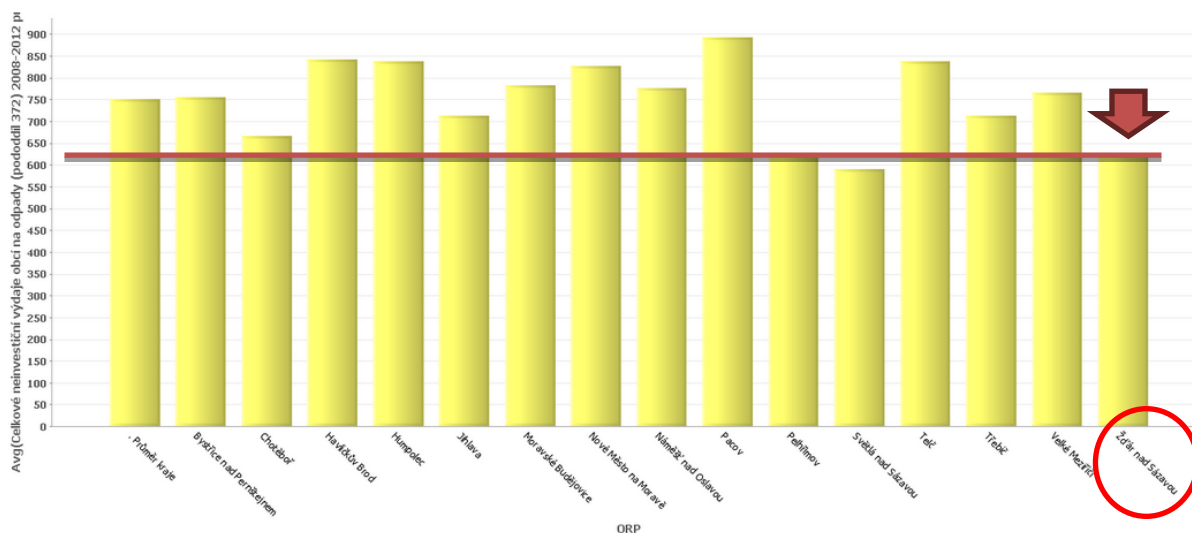
3. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je vhodné se zaměřit na srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz komunálního odpadu** (dále jen KO). Průměrné hodnoty **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady** (ca 624 Kč/obv./rok) dosažené obvodem patří v kraji k trojici obvodů s nejnižšími hodnotami. Podobně i hodnotami **neinvestičních výdajů**

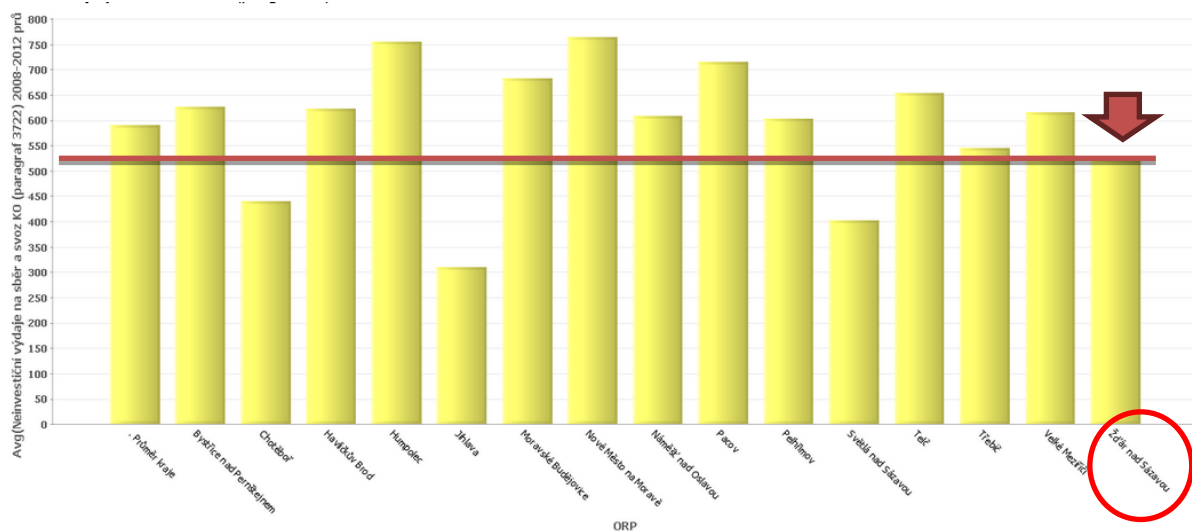
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

na sběr a svoz KO, které dosahují průměrné výše ca 521 Kč/obyv./rok, se obvod řadí ke čtveřici obvodů s nejnižší úrovní výdajů. Přičemž u obou parametrů je v celém sledovaném období 2008-2012 víceméně stabilní úroveň hodnot. Viz obrázky 3 a 4, kde červená linie značí dosaženou úroveň SO ORP Žďár nad Sázavou.

Obrázek 3: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

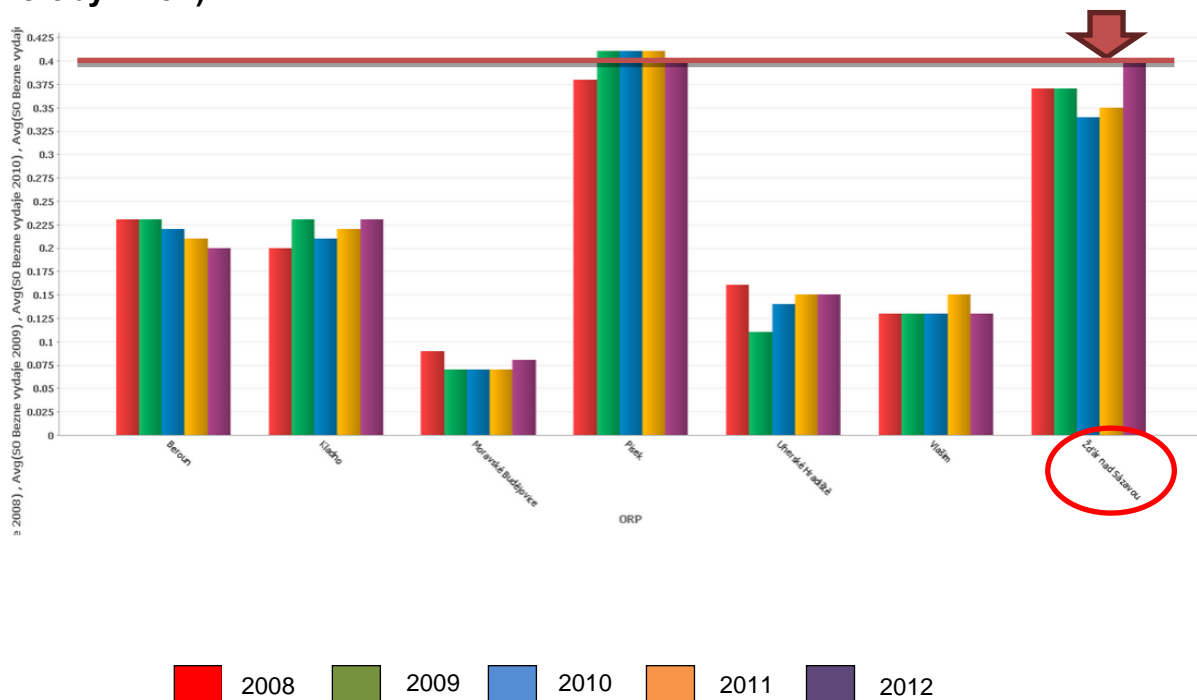
Obrázek 4: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP kraje Vysočina) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

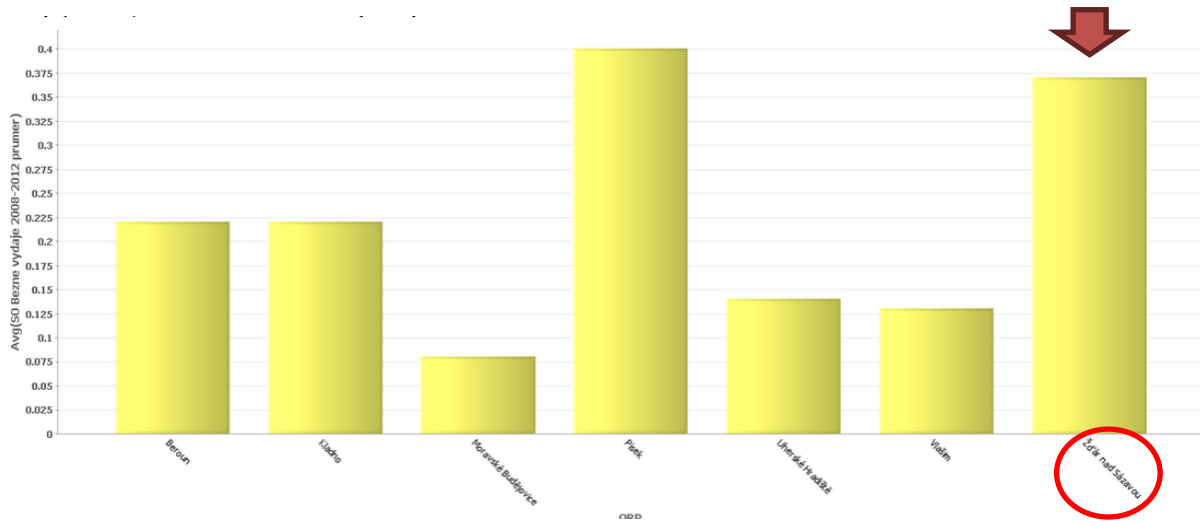
4. Sociální služby

Mezi ukazateli sociálních služeb je zajímavé se u SO ORP Žďár nad Sázavou blíže zaměřit na úroveň **běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Jejich výše odráží náklady na každodenní provoz, a jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, tyto výdaje byly u sledovaného obvodu po celou dobu 2. nejvyšší – v průměru 0,37 tis. Kč/obyv./rok. Jejich hodnota mezi sledovanými obvody, vybranými dle kritéria počtu obcí v SO ORP, dlouhodobě výrazně vede (spolu s SO ORP Písek).

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 47 – 49) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

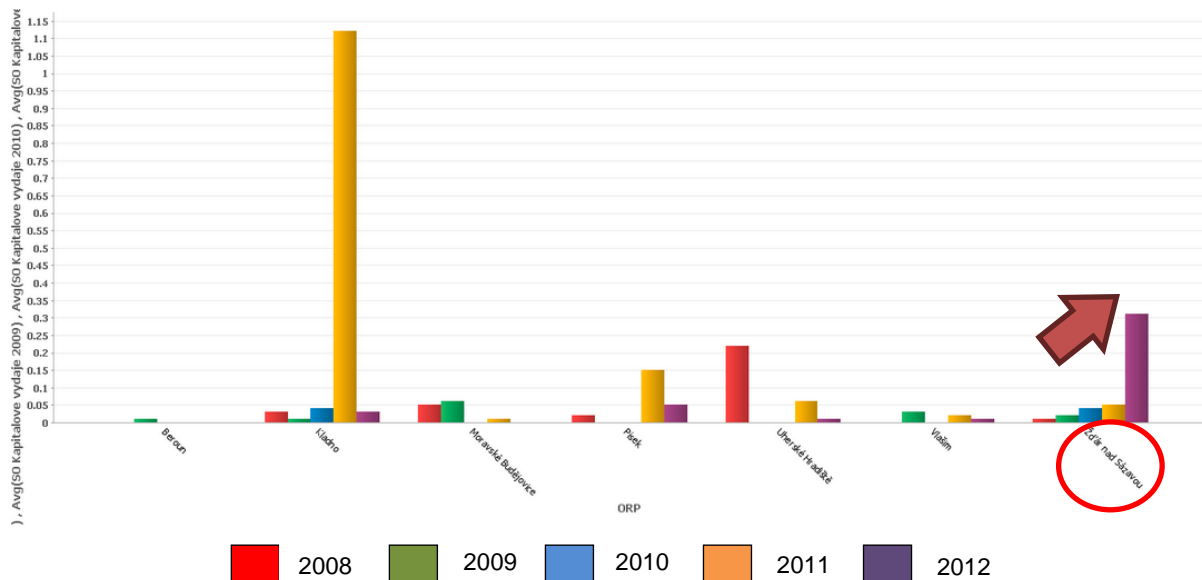

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 47 – 49) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Z hlediska porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti **kapitálových, tj. investičních výdajů** v přepočtu na jednoho obyvatele zaznamenal obvod ORP Žďár nad Sázavou v průběhu sledovaných let 2008-2012 dynamický **růst**, z 0,01 tis. Kč/obyv. v roce 2008 na 0,31 tis. Kč/obyv. v roce 2012.

Obrázek 7: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 47 – 49) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP ŽDĀR NAD SÁZAVOU	
základní charakteristika	<p>v kraji Vysočina správní obvod ORP Žďár nad Sázavou:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou a počtem obcí odpovídá průměru kraje z hlediska počtu obyvatel je 5. největší je 2. nejhustěji osídleným obvodem
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> výrazné snižování běžných výdajů na obyvatele patrné od roku 2008
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> SO dosahuje nízké úrovně celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO oproti ostatním SO kraje Vysočina
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> 2. nejvyšší běžné výdaje na sociální služby na obyvatele ve skupině SO výrazný nárůst hodnot kapitálových výdajů na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad